

1 Budsjetttforlik mellom AP/SP og SV 2022 – Verbaler

2 Oppdatert: 2021-11-29 17.00

3

4 **Overordnet**

- 5 • Partene i budsjettavtalen forplikter seg til at det kun er ved enighet mellom de tre partiene
- 6 at det kan gjøres endringer budsjettet i fagkomiteene. Ingen endringer eller alternative
- 7 flertall inngås ved uenighet
- 8 • Partiene skal ikke danne andre flertall som har vesentlige budsjettmessige konsekvenser
- 9 utover avtalt budsjettenighet i 2022. Dette inkluderer nysalderingen for 2021
- 10 • Avtalepartene er enige om at før mandat og sammensetning av utvalg omtalt i
- 11 budsjettavtalen avgjøres skal det være dialog om innretning og sammensetning mellom
- 12 avtalepartene
- 13

14 **Klima og grønn omstilling**

- 15 1. Stortinget ber regjeringen legge til grunn at anbud i fylkeskommunal ferje- og båttrafikk så
- 16 langt det lar seg gjøre skal baseres på nullutslippsteknologi, og kompensere fylkeskommuner
- 17 for merkostnader knyttet til dette
- 18 2. Stortinget ber regjeringen gi Eksportfinansiering Norge et tydelig klima- og miljømandat,
- 19 etablere et eget program for eksport av norsk, grønn teknologi og kompetanse og melde
- 20 tilbake til Stortinget om dette på egnet måte
- 21 3. Stortinget ber regjeringen sikre at Investinor fortsetter satsingen på investeringer i pre-
- 22 såkorn-fasen
- 23 4. Stortinget ber regjeringen vurdere ulike virkemidler som kan bidra til raske utslippskutt for
- 24 store industrielle punktutslipp, herunder system for differansekontrakter
- 25 5. Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan med et sett tiltak som skal redusere
- 26 energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Planen skal
- 27 presenteres i forbindelse med statsbudsjettet 2023
- 28 6. Stortinget ber regjeringen vurdere å overføre ansvaret for arbeidet med enøktiltak med
- 29 kjent og velprøvd teknologi og egen strømproduksjon i husholdningene til Husbanken innen
- 30 revidert 2022. Stortinget ber regjeringen sikre at Enova benytter rammen på 300 millioner
- 31 kroner til husholdninger som følger av Enova-avtalen, i tillegg til 100 millioner kroner som
- 32 kommer av enigheten mellom partiene. Regjeringen skal i statsbudsjettet for 2023 redegjøre
- 33 for arbeidet med ENØK-tiltak i husholdningene
- 34 7. Stortinget ber regjeringen vurdere ordninger som støtter opp om etablering av lokal
- 35 energiproduksjon, energieffektivisering og etablering av ladeinfrastruktur i borettslag.
- 36 8. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om hvordan man kan likestille GA-
- 37 kjøretøy som kjører på biogass, med el- og hydrogendrevne biler i bomringene snarest mulig
- 38 og i løpet av 2022
- 39 9. Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag om fritak for veibruksavgift for
- 40 drivstoffblandinger med 100 prosent avansert biodrivstoff og melde tilbake til Stortinget i
- 41 forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022
- 42 10. Stortinget ber regjeringen utrede forslag om krav om nullutslipp og fossilfrie bygg- og
- 43 anleggsplasser i offentlige anbud, i løpet av 2022

- 44 11. Stortinget ber regjeringen utrede forbud mot bruk av fossile brensler på byggeplasser og
45 melde tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022
- 46 12. Stortinget ber regjeringen utrede et påbud om nullutslippsløsninger for servicefartøy i
47 havbruksnæringen
- 48 13. Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2022 foreslå tiltak for å øke
49 elbilandelen i leasingmarkedet og innenfor varebilmarkedet, herunder konkrete forslag som
50 vil ha umiddelbar effekt i 2022, for å hindre at disse markedene blir en barriere for å nå
51 målet om at alle nye personbiler og lette varebiler i 2025 skal være nullutslippsbiler.
52 Utredningen skal se på fjerning av skattefordeler til biler med utslipp i leasingmarkedet,
53 støtteordninger til el-varebiler, og CO₂-komponenten i engangsavgiften for nyttekjøretøyer
54 med forbrenningsmotor, den skal videre se på om det kan gjøres grep i støtteordningene til
55 el-bil som kan gi næringsdrivende styrkede og mer like fordeler som privatpersoner
- 56 14. Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal ordning med miljørabatt for elvarebil ved
57 betaling for bomplasseringer
- 58 15. Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å endre plan- og bygningsloven for å sikre
59 at kommunene har hjemmel til å kunne stille krav om nullutslipp eller fossilfrie
60 anleggsplasser i planbestemmelser
- 61 16. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan erstatte fossile brensler i industrien og
62 komme tilbake til Stortinget, i løpet av 2022
- 63 17. Komiteens medlemmer fra Ap, Sp og SV viser til enighet om å bevilge 10 mill. kroner til
64 Climit, som skal bidra til å utrede karbonfangstanlegg ved avfallsforbrenningsanleggene i
65 Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tromsø og Fredrikstad
- 66 18. Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk
67 Venstreparti viser til forslaget i Prop. 1 S (2021-2022) om fullmakt til at Olje- og
68 energidepartementet i 2022 kan inngå avtale med Fortum Oslo Varme om et statlig bidrag
69 på inntil 3,06 mrd. kroner, forutsatt tilstrekkelig egenfinansiering og finansiering fra EU eller
70 andre kilder i tråd med prinsippene beskrevet nærmere under kap. 1840 CO₂-håndtering,
71 post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ og i Meld. St. 33 (2019–2020) Langskip – fangst
72 og lagring av CO₂. Komiteens flertall viser til at det er enighet om å øke støtten til prosjektet
73 med 15 millioner kroner, for å finansiere utarbeidelse av søknad til andre søknadsrunde i
74 EUs innovasjonsfond. Disse medlemmer legger til grunn at regjeringen ifb. Revidert
75 nasjonalbudsjett 2022 redegjør for status i prosjektet, herunder arbeidet med å skaffe
76 finansiering og eksterne bidrag
- 77 19. Stortinget ber regjeringen utrede en klimaavtale med petroleumsbransjen for å redusere
78 klimagassutslippene fra norsk olje- og gassproduksjon, herunder egnede virkemidler for å
79 framskynde omstillingen på norsk sokkel. Denne avtalen skal sørge for at CO₂-utslippene fra
80 oljeproduksjonen på sokkelen ikke skal overskride et fastsatt utslippstak.
- 81
- 82 Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk
83 Venstreparti viser til enigheten om å utrede en klimaavtale med petroleumsbransjen for å
84 redusere klimagassutslippene fra norsk olje- og gassproduksjon. Disse medlemmer mener
85 Sosialistisk Venstrepartis forslag om å innføre en omstillingsavgift på olje og gass må
86 inkluderes som en del av utredningen
- 87 20. Romvertallsvedtak V under Olje- og Energidepartementet skal endres slik at øvre grense for
88 de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner i stedet for 20 mrd. kroner
- 89 21. Stortinget ber regjeringen ikke utlyse en ny ordinær konsesjonsrunde (26. konsesjonsrunde)
90 på norsk sokkel i 2022

- 91 22. Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2023 rapportere systematisk på
92 kunnskap som foreligger om alle vesentlige virkninger på klimagassutslipp av forslag som
93 fremmes om investeringer innenfor vei og jernbane
- 94 23. Stortinget ber regjeringen oppfylle målet om 10% marint vern av kyst- og havområder innen
95 2030, og fremme nasjonal plan for marine verneområder
- 96 24. Stortinget ber regjeringen sørge for at Statens vegvesen og Nye Veier AS ved bygging av nye
97 veier bruker handlingsrommet i vegnormalene for å sikre at tapet av matjord og natur bli så
98 lavt som mulig, samt sørge for at utbyggingskostnader og bompenger holdes nede
- 99 25. Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor Statens Vegvesen om å gjennomføre tiltak og
100 reguleringer i dialog med Oslo kommune som kan redusere den lokale støy- og
101 forurensningsbelastningen for beboere langs Riksvei 4 mellom Sinsen og Grorud
- 102 26. Stortinget ber Regjeringen frem mot statsbudsjettet for 2023 komme tilbake med en
103 vurdering av veiporteføljen i NTP for å sikre en effektiv gjennomføring og oppfølging av
104 klimamålene. Gjennomgangen skal også vurdere veinormalene, herunder en høyere terskel
105 for trafikkmengde for bygging av firefelts motorveier
- 106 27. Stortinget ber regjeringen sikre en fullverdig KVVU for Nord-Norgebanen som skal bli en del
107 av grunnlaget for neste NTP
- 108 28. Komiteens flertall viser til at av bevilgningen på 130 mill. kroner til ras- og skredsikring skal
109 halvparten gå til Lovraeidet-Rødsliane og det øvrige til ras- og skredsikring av riks- og
110 fylkesveier med høy eller middels skredfaktor
- 111 29. Flertallet viser til at forrige regjering kun bevilget penger til vei mellom Arna og Stanghelle,
112 og ikke de nødvendige midler til å opprettholde framdrift i planleggingen av både vei og
113 jernbane for hele strekningen Arna-Voss. Disse medlemmer vil sikre nødvendige midler til
114 planlegging av K5 for å sikre at utbyggingen utvikles videre som et fellesprosjekt for både vei
115 og bane. Med en ekstra bevilgning på 114 millioner kroner sammenlignet med regjeringen
116 Solbergs budsjett får den felles planorganisasjonen til Statens vegvesen og Bane Nor de
117 nødvendige midler til å opprettholde framdriften

118 119 30. Hydrogen

120 Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti,
121 mener økning og elektrifisering av norsk hydrogen- og ammoniakkproduksjon vil kunne gi viktige
122 bidrag til å kutte utslipp i industrien, maritim sektor og utvikle nye grønne eksportmuligheter for
123 Norge.

124 Flertallet viser til at det skal legges vekt på å støtte opp under utvikling og etablering av infrastruktur
125 med fokus på knutepunkter og leveransekjeder som legger til rette for markedsutvikling og
126 kommersiell bruk av hydrogen. Flertallet mener det er behov for en større satsing på hydrogen enn
127 det Solberg-regjeringen la opp til og viser til flertallets enighet om å styrke hydrogensatsingen. Den
128 økte satsingen skal forvaltes av Forskningsrådet og Enova, jf. kap. 1830, post 51.

129 Flertallet peker på at det vil være nødvendig med forutsigbare og effektive virkemidler som kan
130 avlaste risiko i en oppstartsfasen. Differansekontrakter kan være et egnet virkemiddel for å komme i
131 gang med grønn industriutvikling.

- 132 - Stortinget ber regjeringen legge til rette for realisering av storskala grønn
- 133 hydrogenproduksjon.
- 134 - Stortinget ber regjeringen gå i dialog med industrien og utrede hvordan norsk
- 135 ammoniakkproduksjon kan elektrifiseres

136

137 31. Bionova

138 Avtalepartene viser til forslaget i budsjettavtalen om å etablere Bionova. Bionova skal bidra til
139 utvikling av næringsvirksomhet i Norge, reduksjon i utslipp av klimagasser og særlig til binding av
140 karbon. Bionova skal sikre utvikling av bioøkonomien knyttet til landbruk, skogbruk og havbruk,
141 herunder også bidra til biobasert sirkulærøkonomi, økt selvforsyning av for i landbruk og havbruk og
142 utvikling av løsninger for at avfall fra havbruksnæringen kan brukes som ressurs. Tiltak skal innrettes
143 slik at det gir bønder med ulike driftsstørrelser og driftsformer i alle deler av landet reell mulighet til
144 på motta midler til klimatiltak på sin gård. Det skal som en del av utredningen vurderes om noen av
145 dagens virkemidler kan legges inn under Bionova. Bionova finansieres utenfor
146 jordbruksforhandlingene, og vil være et viktig virkemiddel for at jordbruket skal nå sine klimamål.
147 Videre skal Bionova sikre økt verdiskaping og arbeidsplasser knyttet til bruk av biomasse i Norge.
148 Bionova skal bidra til at skognæringen øker videreforedlingen av biomasse i Norge. Det er et mål at
149 Bionova skal være operativt fra andre halvår 2022.

150

151 **Fordeling**

- 152 32. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om levekår i byer
153 innen utgangen av 2022, saken skal blant annet vurdere Jenssen-utvalgets forslag
- 154 33. Stortinget ber regjeringen om å reversere den planlagte endringen om å gjøre
155 tilskuddsordningen for nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet til en ren
156 søknadsbasert ordning i stedet for en navngitt ordning
- 157 34. Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende og tidfestet plan i løpet av 2022 for å
158 tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Inntektsgapet skal tettes
159 uavhengig av bruksstørrelse, produksjon og landsdel
- 160 35. Stortinget ber regjeringen utrede et bunnfradrag på elavgiften slik at det er mulig å skjerme
161 de som har et lavt forbruk fra høye strømpriser
- 162 36. Stortinget ber regjeringen i løpet av 2022 gjennomføre en grundig evaluering av dagens
163 skatteordning for NOKUS-selskap, herunder også vurdere hvordan denne ordningen
164 samvirker med kildeskatt
- 165 37. Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2023 rapportere om fordeling og
166 ulikhet på grunnlag av flere parametere enn i dag. Eierinntekter skal inngå i rapporteringen
167 så snart det er praktisk mulig. Rapporteringen skal bidra til å nå målet om å redusere
168 økonomisk ulikhet
- 169 38. Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2023 legge fram beregninger for
170 formuesulikheten i Norge, hvor det også tilstrebes at formuesobjekter som i dag
171 undervurderes i formuesstatistikken inngår med sin reelle markedsverdi
- 172 39. Stortinget ber regjeringen endre metoden for verdsetting av dyre boliger slik at
173 verdsettingen bedre samsvarer med eiendommenes reelle markedsverdi
- 174 40. Stortinget ber regjeringen utrede bruken av blankoskjøter og plikt til tinglysing ved
175 eiendomskjøp
- 176 41. Stortinget ber regjeringen om at en forskrift om utvidet land-for-land-rapportering blir
177 utformet slik at selskaper blir pliktige til å opplyse om regnskapsstørrelser for alle land,
178 inkludert støtteland hvor skatt ikke betales
- 179 42. Stortinget ber regjeringen intensivere arbeidet mot internasjonale skattetilpasninger og
180 skatteflukt gjennom å aktivt arbeide for effektive multilaterale løsninger i internasjonale
181 fora, og implementere nødvendige løsninger og tiltak i det norske skattesystemet

- 182 43. Regjeringen bes også utrede muligheter for ytterligere tiltak mot skattetilpasning, utover
183 OECDs/Inclusive Frameworks konsensusløsning om endringer i fordeling av beskatningsrett
184 og minimumsskatt (to-pilarløsningen)
- 185 44. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede endringer i
186 regelverket for eiendomsskatt slik at aktører med stor eiendomsmasse ikke kommer
187 uforholdmessig gunstig ut sammenlignet med vanlige boligeiere
- 188 45. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil
189 understreke at arbeidet med å følge opp anmodningsvedtak nr. 496 om å etablere en
190 offentlig løsning om eiere av aksjeselskaper, ikke er ferdigstilt med Prop. 1 S (2021-2022), og
191 dette arbeidet nå må videreføres og sluttføres
- 192 46. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til
193 merknadene fra den samlede komité i Innst. 143 L (2018-2019). Komiteens flertall viser til at
194 regjeringen Solberg i juni 2021 vedtok en forskrift som ikke i tilstrekkelig grad følger opp
195 merknadene fra den samlede komité. Komiteens flertall legger til grunn at merknadene
196 følges opp
- 197 47. Stortinget ber regjeringen utrede en modell for omfordelende kompensasjon for økte
198 miljøavgifter innen statsbudsjettet for 2023

199
200 Merknad: Komiteens flertall vil vise til enighet om at utredningen av modell for
201 omfordelende kompensasjon for økte miljøavgifter skal inkludere utredning av SVs «grønne
202 folkebonus». Flertallet vil videre vise til at til grunn for SVs «grønne folkebonus» ligger at
203 omfordelingen kan skje gjennom en årlig skatterefusjon eller en månedlig eller årlig
204 tilskuddsordning. Videre ligger det til grunn at kompensasjonen skal være progressiv, det vil
205 si at lavere og midlere bruttoinntekter tilgodeses, og at modellen også kan inneholde en
206 geografisk komponent, samt barnetillegg.

207

208 **Velferd**

- 209 48. Stortinget ber regjeringen innen mars 2022 nedsette et offentlig utvalg som skal utrede
210 hvordan kommersiell drift kan utfases i ulike skattefinansierte velferdstjenester, og legge
211 fram en egen nullprofittmodell for hver slik sektor. Utvalget skal også foreslå en juridisk
212 definisjon for ideelle driftsformer
- 213 49. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige tiltak for å sikre økt åpenhet og transparens i
214 virksomheten til private tilbydere av offentlig finansierte velferdstjenester, herunder et
215 offentlig register over alle private virksomheter som leverer offentlig finansierte
216 velferdstjenester
- 217 50. Stortinget ber regjeringen utrede forslag om å stille krav til at selskaper som leverer offentlig
218 finansierte velferdstjenester, organiseres i egne rettssubjekter hvor det ikke er tillatt å drive
219 annen virksomhet enn offentlig finansierte velferdstjenester
- 220 51. Stortinget ber regjeringen i forskrift og lovforslag innføre meldeplikt til kommunen når
221 eiendomsrett til barnehage i kommunen blir overført til andre enn staten eller den
222 fylkeskommune der eiendommen ligger, og utrede hvordan det kan innføres en forkjøpsrett
223 for kommuner
- 224 52. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å gjeninnføre kommunenes rett til
225 å føre tilsyn med private barnehager, herunder gi kommunene innsyn i alle økonomiske
226 disposisjoner i barnehager i kommunen som mottar tilskudd

- 227 53. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endring av sosialtjenesteloven om at
228 barnetrygd blir holdt utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp, med sikte på
229 ikraftttredelse fra 1. september
- 230 54. Stortinget ber regjeringen innrette endringen i bevilgning til bostøtte slik at flere med lave
231 inntekter og høye boutgifter får bostøtte og slik at bostøtten dekker en større del av
232 boutgiften
- 233 55. Stortinget ber regjeringen sikre at blant målene som fremmes for institusjoner som mottar
234 hele sitt tilskudd fra staten, eller gjennom en 70/30-delning, også inkluderes at institusjonene
235 går foran for å sikre et trygt arbeidsliv, med særlig vekt på faste ansettelses og ivaretagelse
236 av opphavsrett
- 237 56. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til ny lov om støtte til rettshjelp i løpet av våren
238 2023, og vurdere ulike tiltak som kan forsterke rettshjelpsordningen for befolkningen,
239 herunder forslagene i NOU 2020:5
- 240 57. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for arbeidsavklaringspenger og komme
241 tilbake til Stortinget med forslag som skal sørge for at personer som mottar
242 arbeidsavklaringspenger får forlengelse dersom de ikke er ferdig avklart fra Nav eller
243 helsevesenet
- 244 58. Stortinget ber regjeringen sette i gang en utredning av status for tannhelsetjenestene i
245 Norge, herunder sosiale og geografiske forskjeller i bruk og tilgang, årsaker til forskjeller,
246 forholdet mellom tilbud i privat og offentlig regi, samt forskjeller i priser og behandling
- 247 59. Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som skal komme med forslag som kan sikre at
248 tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for
249 egenandelstak
- 250 60. Disse medlemmer viser til at det nylig er vedtatt en rammeplan for skolefritidsordningen
251 som skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder,
252 funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi barna omsorg og tilsyn. Disse medlemmer viser
253 til at det er viktig at arbeidet med å utvikle ordningen fortsetter, slik at tilbudet holder god
254 kvalitet
- 255 61. Stortinget ber regjeringen om å kartlegge hva som er de største utfordringene for praktisk
256 opplæring både i de praktiske og estetiske fagene- og andre fag i skolen, og komme tilbake
257 til Stortinget på egnet måte. Kartleggingen må blant annet vurdere kompetanse, fysiske
258 fasiliteter og utstyrssituasjonen, særlig i de praktiske og estetiske fagene
- 259 62. Stortinget ber regjeringen vurdere forslag til endringer i plan- og bygningsloven om at
260 studentboliger blir et eget formål i kommunale arealplaner, innen utgangen av 2022.
- 261 63. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til varig ordning for ferietillegg for
262 dagpenger med opptjening i 2022
- 263 64. Flertallet viser til bevilgning til feriepenge på dagpenger på 1270 mill, som innebærer en
264 videreføring av den vedtatte ordningen for 2021 i 2022
- 265 65. Flertallet viser til enighet om å gjeninnføre barnetillegget for uføre slik det var før Solberg-
266 regjeringen kuttet i det
- 267 66. Flertallet viser til enighet om å reversere Solberg-regjeringens forslag om å kutte friinntekten
268 for uføre
- 269 67. Flertallet viser til bevilgning på 220 millioner kroner til å gjeninnføre ordningen med
270 brillestøtte for barn slik den var før Solberg-regjeringen kuttet i ordningen. Flertallet
271 understreker at det kan være rom for forbedringer i den gamle ordningen, og imøteser at
272 regjeringen vurderer dette
- 273

274 Andre forslag

- 275 68. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en pilotordning i Oslo med teknisk løsning for sikring
276 av notoritet for personkontroller som politiet foretar dersom den som blir kontrollert vil la
277 seg registrere. Ordningen skal innebære at den som blir stoppet kan motta en bekreftelse på
278 kontrollen
- 279 69. Stortinget ber regjeringen opprettholde dagens aktivitetskrav i kongekrabbefisket på 200
280 000 NOK
- 281 70. Stortinget ber regjeringen øremerke 2 millioner kroner under kap. 900, post 74 til en ny
282 nasjonal søknadsbasert tilskuddordning for kommuner som vil legge til rette for at ungdom
283 får erfaring med fiske
- 284 71. Stortinget ber regjeringen sikre at investeringsmidler bidrar til å realisere løsdriftskravet for
285 små og mellomstore bruk